

Między Ginkakuji a Nanzanji. Ogrody japońskie w Kioto

Mariola Wójtowicz

Kraków, 2020 r.

Sztuka ogrodów dotarła do Japonii z Chin wraz z buddyzmem, chociaż z biegiem wieków Japończycy wykształcili własny styl. Duże upowszechnienie ogrodów nastąpiło w X wieku. Zakładali je mnisi i arystokraci przy klasztorach shintoistycznych i buddyjskich, szczególnie przy klasztorach nurtu zen oraz przy zamkach i pałacach.

Wykształciły się trzy główne style ogrodów:

- **tsukiyama** – rodzaj ogrodu krajobrazowego

– **karesansui** – ogród tzw. suchego krajobrazu, bez wody, w którym teren został pokryty piaskiem lub żwirem, symbolizując wodę (ocean, morze) i fale; nie ma zbyt wiele roślinności. Idea takiego ogrodu jest związana z zasadami zen (odłam buddyzmu). Minimalistyczny charakter ogrodu miał sprzyjać medytacji i kontemplacji.

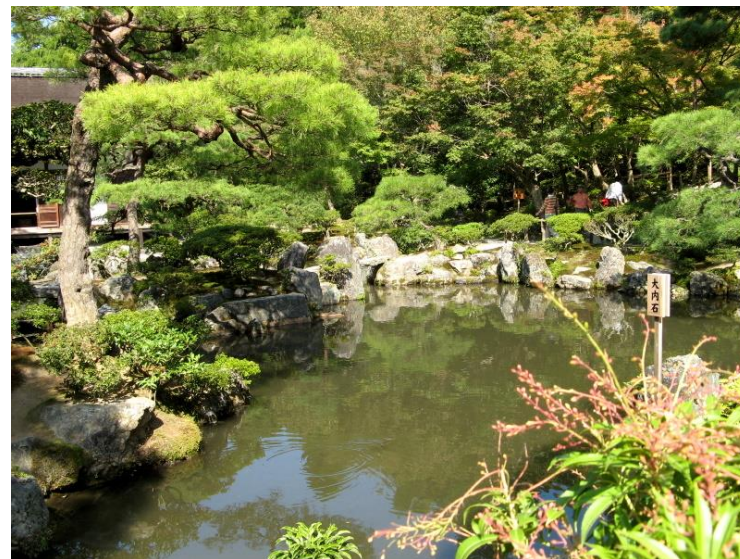
– **chaniwa** – ogród herbaciany, otaczający centralny punkt – pawilon, w którym można napić się herbaty. Charakterystyczne dla tego typu ogrodu są kręte ścieżki prowadzące do pawilonu. Kamienne latarnie miały oświetlać te ścieżki.

Każdy element ogrodu ma znaczenie, ma swoją **symbolikę**.

Kamienie symbolizują niezmienność i trwałość natury. Płaski kamień w wodzie symbolizuje żółwia (długowieczność, siła, wytrzymałość), stojący pionowo – żurawia (szczęście, długowieczność, wierność, miłość)

Woda – najważniejszy element ogrodu; jest symbolem ruchu i życia – początku i końca (przemijania). Czasem woda jest zastępowana piaskiem lub żwirem. Kamienie na takim wyżwirowanym placyku to wyspy na oceanie (zresztą również skały w zbiorniku wody to symboliczne przedstawienie oceanu i wysp)

Rośliny są dopełnieniem całości. Głównie są to rośliny zimozielone – symbol długowieczności. Pojedynczymi akcentami są rośliny kwitnące (np. azalie, piwonie hortensje).

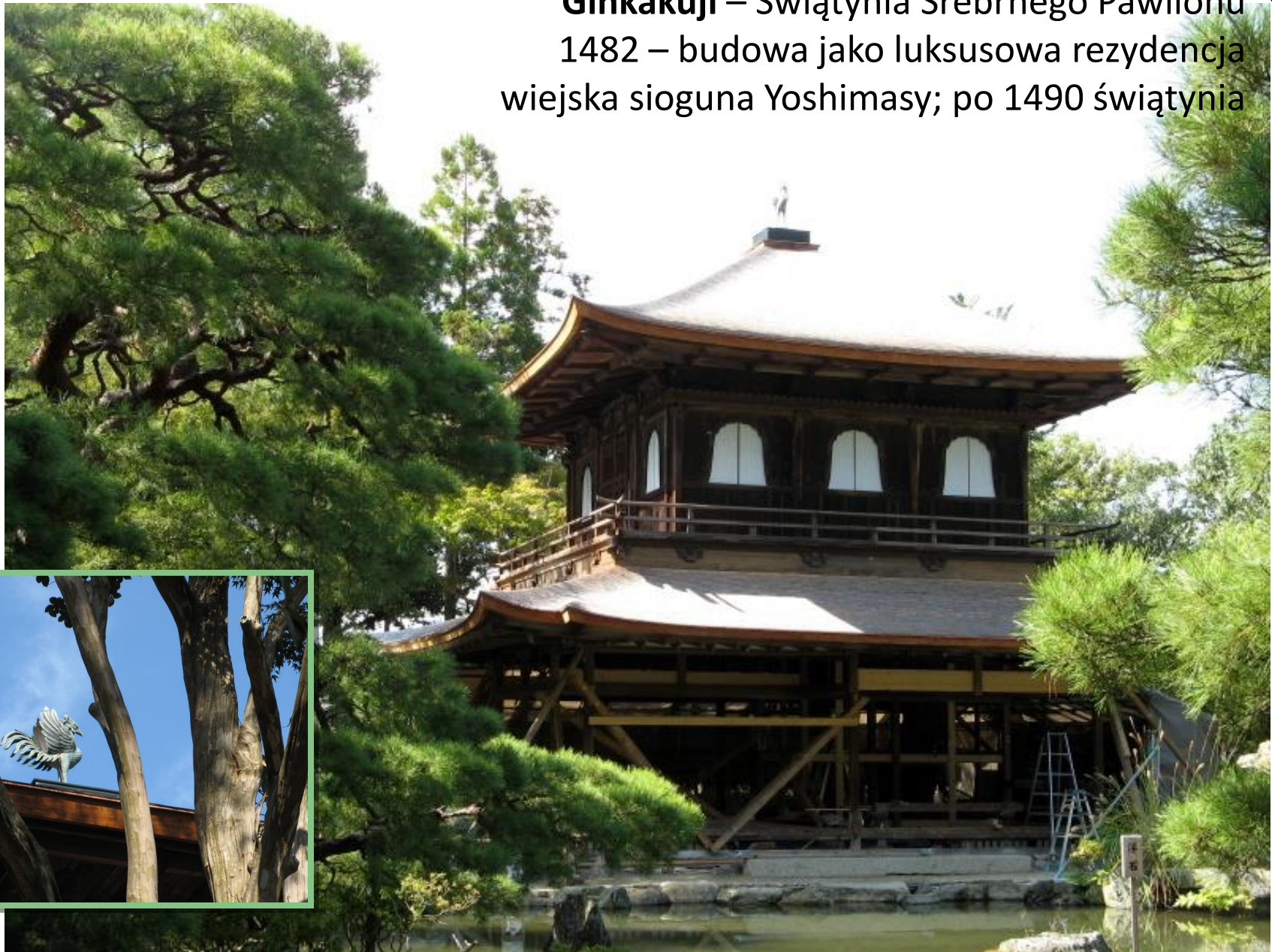
Karp *koi*, będący częstą ozdobą stawów, symbolizuje dostatek, sukcesy w interesach, męstwo i zdolność do pokonywania trudności.

Granitowe **latarnie „Ishi-Toro”** były wykorzystywane do oświetlenia wejść do świątyń. Początkowo były wykonywane w metalu. Z czasem zaczęto je wykonywać z kamienia i używać do oświetlania ścieżek prowadzących do pawilonów herbacianych – ceremoniał picia herbaty najczęściej odbywał się wieczorami.

Ginkakuji – Świątynia Srebrnego Pawilonu
1482 – budowa jako luksusowa rezydencja
wiejska sioguna Yoshimasy; po 1490 świątynia

Przypuszcza się, że ogród przy świątyni Ginkakuji został zaprojektowany przez sławnego w owych czasach artystę, Sōami (zm. w 1525), dzisiaj powiedzielibyśmy – architekta krajobrazu. Dominującym elementem tych ogrodów jest usypany z piasku ścięty stożek – symbol góry Fudzi.

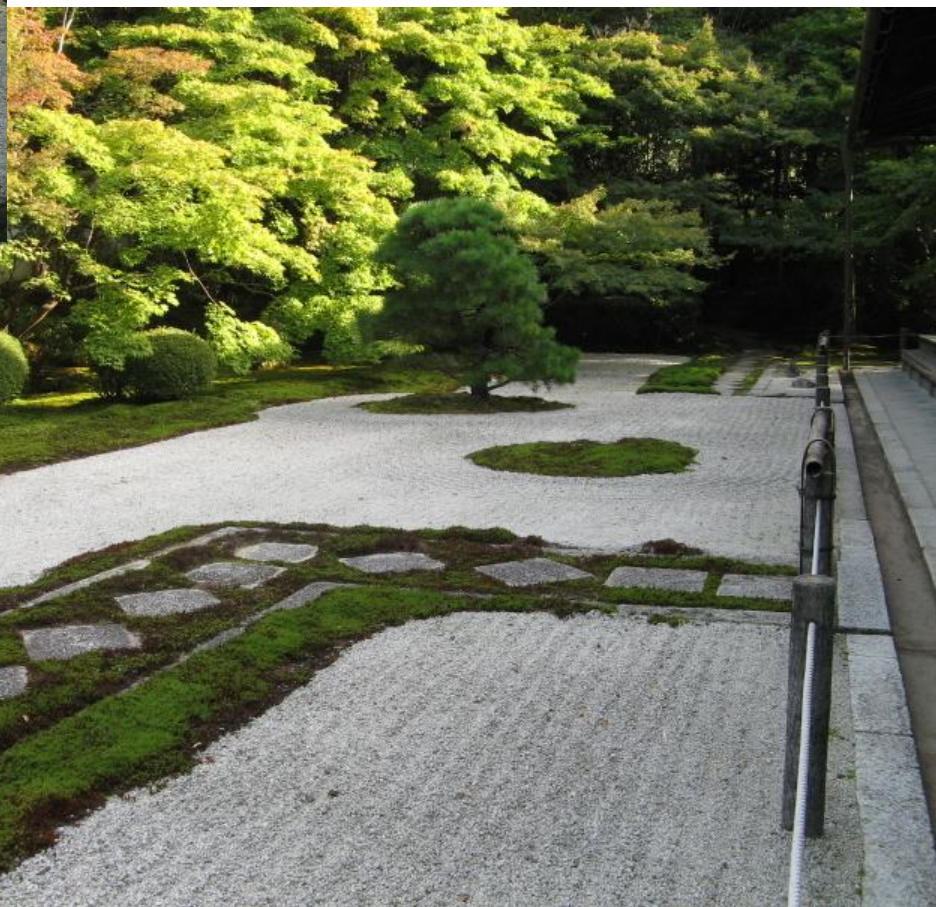

Nanzen-ji to największy klasztor szkoły zen rinzai w Japonii.

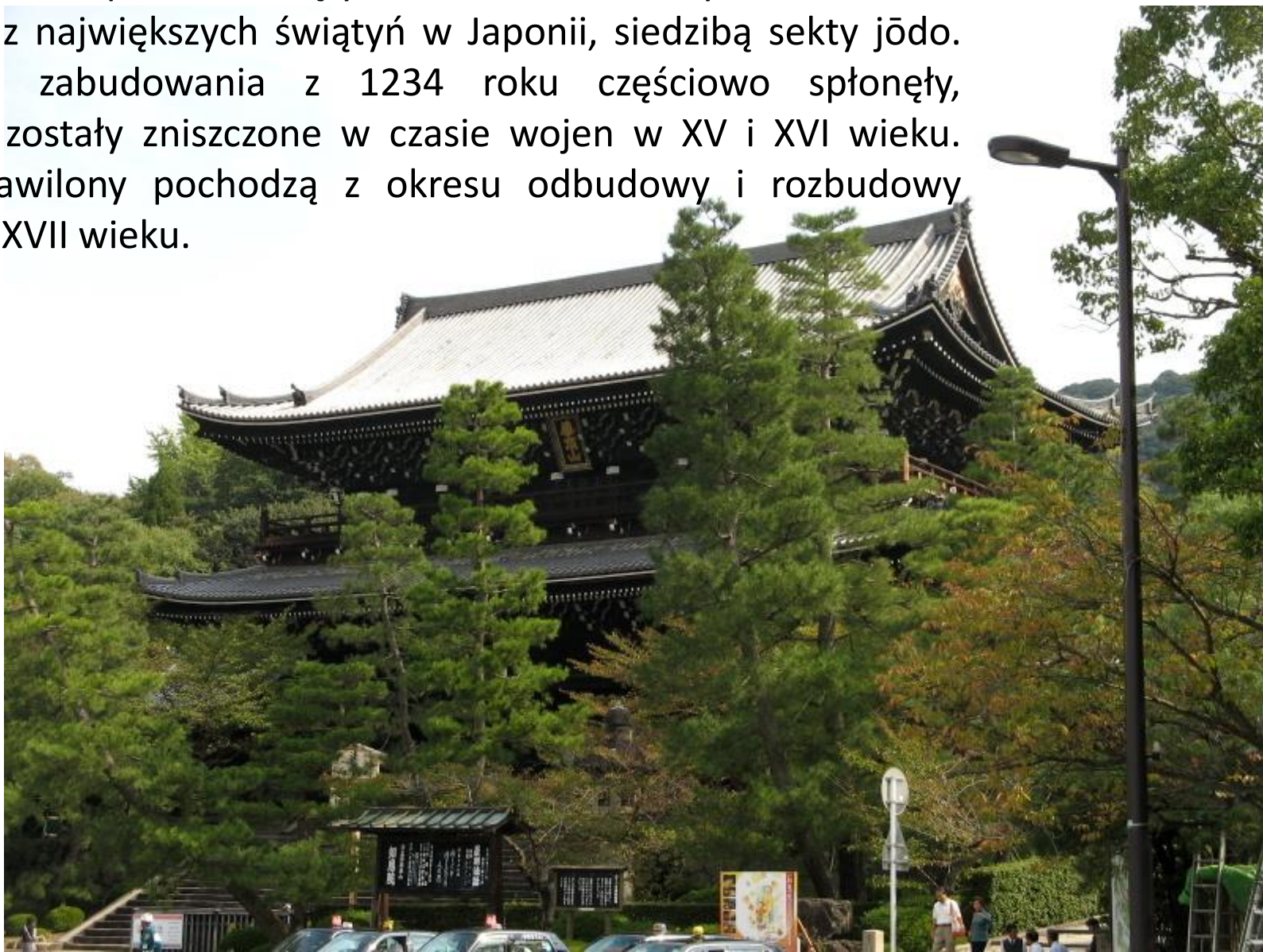
Klasztor został wybudowany w miejscu, na którym znajdowała się rezydencja cesarza Kameyamy (1260 – 1274).

Kameyama zaprosił do swojej posiadłości mnicha Fumona i wybudował dla niego świątynię.

W 1291 roku cała posiadłość stała się własnością klasztoru.

Buddyjski kompleks świątynno - klasztorny **Chion in** jest jedną z największych świątyń w Japonii, siedzibą sekty jōdo. Oryginalne zabudowania z 1234 roku częściowo spłonęły, częściowo zostały zniszczone w czasie wojen w XV i XVI wieku. Obecne pawilony pochodzą z okresu odbudowy i rozbudowy w połowie XVII wieku.

Ogród **Nijugo bosatu -no-niwa** przy tej świątyni został zaaranżowany w oparciu o legendę zapisaną na słynnym zwoju: „Zstąpienie Amida Nyorai (aspekt buddy) i dwudziestu pięciu uczniów z Czystej Krainy Najwyższej Radości”. Kamienie symbolizują dwudziestu pięciu bodhisattwów, którzy towarzyszyli Amidzie. Krzaki azalii są symbolami chmur, na których przybyli.

I jeszcze kilka zdjęć z ogrodów cesarskich w Kioto

Zrealizowano w ramach projektu „Historyczne ogrody Małopolski w naszej pamięci i fotografii”,
dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury